

Poszukujemy informacji o Franciszku Radzikowskim

W związku ze 100-leciem odzyskania przez Polskę niepodległości prosimy o kontakt osoby posiadające dokumentację lub wiedzę o **Franciszku Radzikowskim**, organizatorze pierwszej polskiej szkoły w Rudzie-Hucie po 1918 roku. W celu przybliżenia jego sylwetki przedstawiamy życiorys przygotowany przez regionalistę Antoniego Franeckiego.

Franciszek Radzikowski urodził się 9 lipca 1895 roku w Putnowicach Dolnych parafia Uchanie. Syn Józefa i Marianny z Wesołowskich. W roku 1915/16 rozpoczął pracę zawodową w szkole powszechnej w Putnowicach Dużych obecnie gmina Wojsławice. Na terenie Rudy-Huty gmina Świerże pojawił się przed 31 sierpnia 1917 roku. Brakuje informacji o roli jaką spełniał. 8 września 1920 roku objął stanowisko kierownika szkoły 7 klasowej w Rudzie-Hucie na mocy dekretu Rady Szkolnej Powiatu Chełmskiego z dnia 28 sierpnia 1920 roku. Obejmując kierownictwo szkoły w Rudzie-Hucie rozpoczął tworzenie jej jako szkoły polskiej. Pokonać musiał opór wielu mieszkańców, którzy uważali, szczególnie wobec dziewczynek że „nauka do zbawienia nie prowadzi”. Od podstaw tworzył też bazę szkoły, umożliwiającą nauczanie.

W roku szkolnym 1929/30 podjął naukę w Wyższym Kolegium Nauczycielskim w Warszawie, w celu podwyższenia swoich kwalifikacji zawodowych. Po ukończeniu powrócił do Rudy-Huty.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego pismem z dnia 23 lutego 1937 roku powierzyło Franciszkowi Radzikowskiemu obowiązki nauczyciela szkoły ćwiczeń Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Chełmie. 5 marca 1937 roku objął obowiązki obwodowego instruktora oświaty pozaszkolnej w Obwodzie Szkolnym Chełmskim, rezerwując kierownictwo szkoły w Rudzie-Hucie. W 1939 roku pracował jako nauczyciel w Szkole Powszechnej im. Grzegorza Piramowicza w Chełmie (obecnie szkoła nr 7).

Pracując w szkole powszechnej w Rudzie-Hucie, w roku szkolnym 1922/23 założył sklepik szkolny prowadzony przez uczniów, którzy tworzyli też zarząd. Zarząd zmieniany był co 2 miesiące po to, by uczniowie mogli się zapoznać z prowadzeniem ksiąg sklepowych, kalkulowaniem cen i zasadami funkcjonowania. Członkowie – uczniowie regularnie co miesiąc poprzez sprawozdanie komisji rewizyjnej byli informowani o pracy sklepiku.

W kwietniu 1940 roku został aresztowany. Zmarł w 1945 roku w obozie Bergen-Belsen. Nie posiadał za sobą przeszłości wojskowej, należał jednak do tych nauczycieli, którzy odnosili się z wielkim szacunkiem do osoby marszałka Piłsudskiego za jego wkład w walkę o niepodległość

Państwa Polskiego.

Działal w organizacjach nauczycieli szkół powszechnych:

w latach 1927-28 – członek sądu honorowego zarządu ogniska Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Gminie Świerże; w roku 1938 – członek zarządu Oddziału Powiatowego ZPNSP w Chełmie jako przedstawiciel ogniska nauczycielskiego gminy Świerże.

Franciszek Radzikowski w działalności społecznej pełnił funkcje: ławnika gminy Świerże w 1935 roku, przewodniczącego komisji wyborczej nr 3 w kolonii Ruda-Huta, powołany przez Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej.

Zaangażowany był też w organizację parafii rzymskokatolickiej w Rudzie-Hucie, utworzonej w 1923 roku. Prowadził wszelką korespondencję, zebrania wiejskie, ich dokumentację.

Inicjował i organizował uroczystości społeczno-patriotyczne m.in. Dni Morza, 70. rocznicę bitwy powstania styczniowego w Rudni (obecnie część Iłowy).

8 sierpnia 1926 roku zawarł związek małżeński z Emilią Katarzyną Grycko – nauczycielką. Wcześniej pracowali obydwójce tu w Rudzie-Hucie. Ślub odbył się w kościele św. Krzyża we Lwowie. Dzieci: Andrzej Wiesław ur. 30. 07. 1927 r. w Rudzie-Hucie (chrzestni: Emil Grycko, Maria Gryckówna), Teresa Jadwiga ur. 26. 12. 1929 r. w Rudzie-Hucie (chrzestni: Franciszek Grycko, Bronisława Szpanbrukier).

Źródła:

St. Pyszko - „Oświata i Związki Nauczycielskie w powiecie chełmskim w latach 1915-1939” - Chełm 2004 A. P.LO Ch – sygn. 332 Akta USC w Rudzie-Hucie

Źródło: <https://ruda-huta.pl/?p=1566>